

prima instanță: S. Bleșceaga
instanța de apel: I. Cimpoi, N. Craiu, N. Simciuc

nr. 2ra-2095/16

DECIZIE

07 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Iuliana Oprea
Oleg Sternioală
Sveatoslav Moldovan
Iurie Bejenaru
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de către Serghei Harghel
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Serghei Harghel
împotriva Marianeii Moraru, Ghenadie Moraru și Întreprinderii cu Capital Străin
„Total Leasing” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea datoriei
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2016, prin care a
fost respins apelul declarat de Serghei Harghel, menținută hotărârea primei instanțe
prin care acțiunea a fost respinsă, ca fiind depusă cu omiterea termenului de
prescripție

constată:

La 04 decembrie 2012, Serghei Harghel a depus cerere de chemare
împotriva Marianeii Moraru, Ghenadie Moraru și Întreprinderii cu Capital Străin
„Total Leasing” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii a invocat că potrivit contractului de fidejusiune nr. 003-
08/MOR/SIR din 22 ianuarie 2008, încheiat întru garantarea contractului de leasing
financiar nr. 043-08/MOR din 22 ianuarie 2008, Compania „Sirena Commerce”
LLP a achitat pentru Ghenadie Moraru în contul ÎCS „Total Leasing” suma de
44238,00 euro.

Afirmă că ulterior, la 17 iulie 2008 a fost încheiat contractul de fidejusiune
nr. 019-08/MOR/SIR, între Compania „Sirena Commerce” LLP și
ÎCS „Total Leasing” SA ca garant a contractului de leasing financiar nr. 380-
08/MOR, din 17 iulie 2008, Compania „Sirena Commerce” LLP a achitat pentru
Ghenadie Moraru suma de 4758,90 Euro în contul ÎCS ”Total Leasing” SA.

Susține că efectuarea plăților în baza contractelor de fidejusiune nr. 003-
08/MOR/SIR, din 22 ianuarie 2008 și nr. 019-08/MOR/SIR, din 17 iulie 2008, de

către Compania „Sirena Commerce” LLP în folosul ÎCS ”Total Leasing” SA se confirmă prin scrisoarea nr. 891 din 01 noiembrie 2012.

Subliniază că potrivit art. 1161 alin. (1) Cod civil, fidejutorul care a executat obligația principală se subrogă în drepturi pe care creditorul le avea contra debitorului, iar potrivit art. 1163 alin. (1) Cod civil, fidejutorul care a executat obligația principală are drept de regres contra debitorului în mărimea sumelor pe care le-a plătit, inclusiv datoria principală, dobânda aferentă, precum și toate cheltuielile pe care le-a suportat.

În această ordine de idei, consideră că din momentul achitării datoriei în mărime de 48 996,90 Euro, din numele lui Ghenadie Moraru și Mariana Moraru față de ÎCS ”Total Leasing” SA apare dreptul Compania „Sirena Commerce” LLP de a cere de la Ghenadie Moraru și Mariana Moraru încasarea sumei în ordine de regres.

Afirmă că la 03 februarie 2009 între Compania „Sirena Commerce” LLP și Serghei Harghel a fost încheiat contract de cesiune de creanță nr. 12/01, prin care Compania „Sirena Commerce” LLP a transmis drepturile de a solicita încasarea datoriei de la Ghenadie Moraru și Mariana Moraru lui Serghei Harghel.

Menționează că în adresa pârâților a fost expediată informația privind existența contractului de cesiune, cu solicitarea achitării benevole a datoriei, care a rămas fără răspuns.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 1161 alin. (1), 1163 alin. (1) Cod civil, art. 236-241 Cod de procedură civilă.

Solicită admiterea acțiunii, încasarea în mod solidar din contul lui Ghenadie Moraru, Marianei Moraru și ÎCS „Total Leasing” SA suma datoriei în mărime de 48996,90 euro, încasarea în mod solidar din contul lui Ghenadie Moraru, Mariana Moraru și ÎCS ”Total Leasing” SA taxa de stat în mărime de 1000 lei și a încasa în mod solidar din contul lui Ghenadie Moraru și Mariana Moraru în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 23403,12 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 04 aprilie 2013, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Compania „Sirena Commerce” LLP.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 13 martie 2014, prezenta cauză civilă a fost strămutată spre judecare la Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău.

La 18 iulie 2014, Serghei Harghel, reprezentat de către avocatul Sergiu Goțonoga a depus cerere privind modificarea și completarea acțiunii, prin care a solicitat admiterea acțiunii, încasarea în mod solidar din contul lui Ghenadie Moraru, Mariana Moraru și ÎCS „Total Leasing” SA în beneficiul lui a sumei de 48996,9 euro, cât și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 08 iulie 2015, acțiunea a fost respinsă, ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2016, a fost respins apelul declarat de Serghei Harghel și menținută hotărârea primei instanțe.

La 27 ianuarie 2016, Serghei Harghel a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și decizia instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Remarcă că pretențiile față de Ghenadie Moraru au fost înaintate în baza unui raport de fidejusiune din 26 septembrie 2008, acțiunea fiind depusă la 04 decembrie 2012, iar împotriva ÎCS „Total Leasing & Finance” SA ca urmare a interdicției aplicate prin încheierea Judecătorei Buiucani din 07 decembrie 2012, în partea menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2013.

Consideră că depunerea acțiunii față de ÎCS „Total Leasing & Finance” SA a avut loc cu respectarea tuturor rigorilor procesuale având în vedere faptul că înstrăinarea automobilului a avut loc în anul 2013.

Menționează că Ghenadie Moraru pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond nu a prezent și nu a depus careva referințe sau cereri, prima instanță aplicând regulile prescripției extinctive în baza solicitării ÎCS „Total Leasing & Finance” SA însă în lipsa cererii din partea pârâtului principal.

În această ordine de idei consideră că atât prima instanță, cât și instanța de apel au interpretat incorect modul de aplicare a prevederilor art. 271 Cod civil, prin urmare dacă pârâtul nu a atenționat asupra faptului omiterii termenului de prescripție, instanța de judecată nu poate din oficiu să respingă acțiunea pe motivul omiterii termenului de prescripție, aceasta fiind în concordanță cu principiul independenței și inițiativei în obținerea, exercitarea și apărarea dreptului civil.

Sustine că instanța a aplicat pretinsa expirare a termenului față de Ghenadie Moraru nu la cererea personală a acestuia.

Menționează că Ghenadie Moraru în cadrul examinării cauzei în Curtea de Apel Chișinău a depus o referință prin care a refuzat aplicarea termenului de prescripție, recunoscând existența datoriei.

A mai indicat că la emiterea hotărârii și deciziei instanței de apel au fost ignorate prevederile art. 277 Cod civil, care indică că prescripția extintivă se întrerupe în cazul în care debitorul săvârșește acțiuni din care rezultă că recunoaște datoria, Ghenadie Moraru a recunoscut de nenumărate ori datoria sa față de Compania „Sirena Commerce” LLP și Serghei Harghel, acțiunea încadrându-se în termenul de 3 ani.

Remarcă, în acest sens, că prin prisma art. 123 alin. (6) CPC, recunoașterea datoriei de către Ghenadie Moraru eliberează necesitatea de a demonstra acest fapt.

Afirmă că instanțele judecătorești nu s-au expus cu privire la faptul recunoașterii de către Ghenadie Moraru a datoriei, evitând reflectarea acesteia în decizia recurată, încălcând astfel prevederile art. 130 CPC.

Mai indică că de către prima instanță, cât și instanța de apel nu au fost constatate toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei și nu a fost aplicată norma legală aplicabilă, denaturând esența cauzei civile.

Relevă că respingerea acțiunii pe motivul tardivității de către prima instanță a încălcat principiul imparțialității, iar instanța de apel a acceptat astfel de încălcare flagrantă.

Consideră că prin prisma art. 6 CEDO și art. 241 alin. (5) CPC instanțele de judecată au obligația de a-și motiva hotărârile, acordând apreciere fiecărui argument invocat

Menționează că au fost lăsate fără apreciere argumentele ce se referă la faptul necesității de încasare a datoriei din contul celui de al doilea copârât care a apărut ca urmare a încălcării de către ICS „Total Leasing & Finance” SA a interdicției dispusă prin încheierea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 07 decembrie 2012, modificând prevederile contractului de leasing financiar înstrăinând mijlocul de transport BMW X5 cu numărul de înmatriculare C WG 707, către persoane terțe.

Remarcă că instanța de judecată verificând motivele cerințelor recurentului invocate în cererea inițială și cererea de apel s-a pronunțat superficial asupra motivelor de fapt și de drept, fără expunerea asupra tuturor argumentelor invocate.

Afirmă că lipsa motivelor respingerii cererii, nedeterminarea corectă a normelor juridice care reglementează raportul juridic litigios instanța de apel în mod eronat a reținut termenul de prescripție, iar prin constatarea eronată a faptului omiterii termenului de prescripție nu s-a examinat fondul cauzei

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la data de 05 mai 2016, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 35 vol. II).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2016, în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a remite pricina spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, înaintând acțiunea în instanța de judecată împotriva lui Ghenadie Moraru, Marianeii Moraru și ÎCS „Total Leasing” SA, Serghei Harghel a solicitat încasarea în mod solidar din contul lui Ghenadie Moraru, Marianeii Moraru și ÎCS „Total Leasing” SA suma datoriei în mărime de 48996,90 euro, încasarea în mod solidar din contul lui Ghenadie Moraru, Marianeii Moraru și ÎCS „Total Leasing” SA taxa de stat în mărime de 1000 lei și a încasarea

în mod solidar din contul lui Ghenadie Moraru și Mariana Moraru în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 23403,12 lei. Iar, prin cererea privind modificarea și completarea acțiunii din 18 iulie 2014 Serghei Harghel a solicitat încasarea în mod solidar din contul lui Ghenadie Moraru, Mariana Moraru și ÎCS „Total Leasing” SA în beneficiul lui a sumei de 48996, 9 euro, cât și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a respins acțiunea lui Serghei Harghel ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție, soluție menținută și de către instanța de apel.

În susținerea soluției menționate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că plățile către ÎCS „Total Leasing” SA au fost efectuate în rate, până la 26 septembrie 2008, ca urmare, termenul de prescripție de înaintare a acțiunii privind executarea obligației pretinse de la Ghenadie Moraru începea să curgă din momentul efectuării oricărei plăți de către „Sirena Commerce” LLP către ÎCS „Total Leasing” SA.

Drept consecință instanțele au considerat că acțiunea lui Serghei Harghel cu privire la solicitarea cu privire la încasarea de la Ghenadie Moraru a sumelor achitate de către „Sirena Commerce” LLP putea fi înaintată în termen de 3 ani, cel târziu la 26 septembrie 2011 pentru suma plății efectuate la 26 septembrie 2008, iar pentru sumele achitate anterior, termenul de prescripție a expirat și mai înainte.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că soluția a fost dată de către instanța de apel fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei și fără determinarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

Așadar, instanța de recurs constată că temei de înaintare a prezentei acțiuni, Serghei Harghel a invocat contractul de cesiune de creanță nr. 12/01 din 03 februarie 2009 încheiat între el și Compania „Sirena Commerce” LLP, prin care Compania „Sirena Commerce” LLP a transmis lui drepturile de a solicita încasarea în ordine de regres a datoriei în mărime de 48 996, 9 euro de la Ghenadie Moraru și Mariana Moraru, achitate de către Compania „Sirena Commerce” LLP în folosul ÎCS „Total Leasing” SA în baza contractelor de fidejusiune nr. 003-08/MOR/SIR din 22 ianuarie 2008 și nr. 019-08/MOR/SIR din 17 iulie 2008.

Este cert și faptul că temei de înaintare a cerinței cu privire la încasarea în mod solidar a sumei de 48996, 9 euro și de la ÎCS „Total Leasing & Finance” SA, Serghei Harghel a indicat faptul înstrăinării de către compania de leasing a automobilului în anul 2013, unei persoane terțe.

Potrivit art. 271 Cod civil acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

În speță, se constată că o cerere cu privire la expirarea termenului de prescripție extinctivă a fost depusă doar de către ÎCS „Total Leasing” SA, de către

Ghenadie Moraru și Mariana Moraru, în a cărei favoare, la caz, la fel curge prescripția, o cerere în acest sens nu a fost înaintată.

Dimpotrivă, în instanța de apel Ghenadie Moraru a depus o referință la cererea de apel declarată de Serghei Harghel, prin care a recunoscut datoria apărută față de Compania „Sirena Commerce” LLP, iar ulterior și față de Serghei Harghel, totodată acesta invocând refuzul aplicării termenului de prescripție (f. d. 1 vol. II).

Astfel fiind, se va reține ca neînțeleasă soluția instanțelor de judecată ierarhic inferioare cu privire la respingerea în legătură cu omiterea termenului de prescripție și a acțiunii împotriva lui Ghenadie Moraru și Marianeii Moraru.

În acest sens instanța de recurs remarcă că instanțele de judecată ierarhic inferioare, indispensabil de cele constatate, aveau obligația de a stabili cu certitudine *natura obligației* apărute între copârâții ÎCS „Total Leasing” SA, Ghenadie Moraru și Mariana Moraru, cât și faptul dacă aceste obligații invocate de către reclamantul Serghei Harghel sunt solidare sau distinse între pârâți.

Or, deși în cererea de chemare în judecată Serghei Harghel a solicitat încasarea sumei în ordine de regres, în mod solidar de la Ghenadie Moraru, Mariana Moraru și ÎCS „Total Leasing” SA, instanța de apel într-un mod declarativ a reținut că în litigiu dat se găsește un singur raport material juridic cu o pluralitate de subiecți, drepturile și obligațiile cărora nu se exclud reciproc, fără a determina cu certitudine natura obligației dintre copârâți.

Urmare celor menționate, instanța de recurs relevă că la soluționarea cauzei, instanțele de judecată trebuiau să țină cont și de dispozițiile art. 530 Cod civil, care reglementează obligațiile solidare și care prevăd că *debitorii sunt legați solidar, atunci când doi sau mai mulți debitori datorează o prestație în așa fel încât fiecare este dator să efectueze întreaga prestație, iar creditorul poate pretinde fiecareia din debitori executarea*, cât și dispozițiile art. 534 Cod civil, care reglementează excepțiile opuse creditorului de către debitorul solidar și care stipulează că debitorul solidar căruia i s-a pretins executarea prestației are dreptul să opună creditorului toate excepțiile care îi sunt personale ori sunt comune tuturor debitorilor solidari.

Instanța de recurs va evidenția în speță și prevederile art. 548 Cod civil care specifică că suspendarea, întreruperea sau expirarea termenului de prescripție față de un debitor solidar nu are efecte față de codebitorii lui.

Distinct de cele menționate, se va nota că soluția instanțelor de judecată ierarhic inferioare cu privire la respingerea și cererii de chemare în judecată împotriva lui Ghenadie Moraru, Mariana Moraru în legătură cu omiterea termenului de prescripție este cu atât mai neînțeleasă cu cât însuși instanțele de judecată calculează termenul de prescripție de 3 ani pentru apărarea dreptului pretins, de la data efectuării de către Compania „Sirena Commerce” LLP, ca fidejutor, a ultimei achitări în beneficiul ÎCS „Total Leasing” SA.

În acest context, este incontestabil că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul

judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Față de cele de precedent, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și de a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecare instanța de apel urmează să țină cont de cele susmenționate și, rejudecând pricina, să emită o hotărâre temeinică și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Serghei Harghel.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Serghei Harghel împotriva Marianei Moraru, Ghenadie Moraru și Întreprinderii cu Capital Străin „Total Leasing” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea datoriei, cu remiterea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Iuliana Oprea

Judecătorii

Oleg Sternioală

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru

Ala Cobăneanu